

PARTER

Klagande

1. Linn Andersson
Lotsvägen 6
613 31 Oxelösund

2. Camilla Andreassen Holfeldt
Lotsvägen 5A
613 31 Oxelösund

3. Lars Arneng
Mästerlotsvägen 9
613 31 Oxelösund

4. Kurt Berglund
Mästerlotsvägen 4
613 31 Oxelösund

5. Maria Björck
Scheelegatan 5
112 23 Stockholm

6. Berit Christoffersson
Adress som 3

7. Lilly Edfast
Sandviksbacken 3
613 31 Oxelösund

8. Olof Edfast
Adress som 7

9. Patrik Eriksson
Adress som 1

10. Elisabet Hennings Larsson
Gamla Oxelösundsvägen 24
613 31 Oxelösund

11. Roger Holfeldt
Adress som 2

12. Per-Lennart Högne
Bergsundsvägen 2
613 31 Oxelösund

13. Yvonne Idebom
Adress som 4

14. Klas Ljungdahl
Lotsvägen 2
613 31 Oxelösund

15. Christina Nylander
Mästerlotsvägen 5
613 31 Oxelösund

16. Nils Nylander
Adress som 15

17. Leif Pettersson
Adress som 10

18. Nanni Pihlhjärta
Adress som 14

19. Ann-Marie Radö
Lotsvägen 8
613 31 Oxelösund

20. Emmy Åström Ohlinger
Adress som 12

21. Villaägarna Nyköping Oxelösund
c/o Tapio Helminen
Box 2
613 21 Oxelösund

Motpart
Oxelösunds kommun
613 81 Oxelösund

ÖVERKLAGAT BESLUT

Oxelösunds kommuns beslut den 12 juni 2019 i ärende dnr PLAN.2017.9, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för LNG-terminal för del av fastigheten Oxelö 7:60 m.fl. i Oxelösunds kommun

---

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar Villaägarna Nyköping Oxelösunds överklagande.
  2. Mark- och miljödomstolen avslår Maria Björcks yrkande om syn.
  3. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena i övrigt.
-

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Oxelösunds kommun beslutade den 12 juni 2019 att anta detaljplan för LNG-terminal för del av fastigheten Oxelö 7:60 m.fl. i Oxelösunds kommun. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra uppförande av en anläggning för flytande naturgas (LNG) tillsammans med lagring, transporter och avlastning av gods till verksamheten, samtidigt som hamnen i stort fortsatt kan fungera som hamn och verksamhetsområde.

[Redacted]
Linn Andersson, Camilla Andreassen Hoffeldt, Lars Arneng, Kurt Berglund,
[Redacted]
Maria Björck, Berit Christoffersson, Lilly Edfast, Olof Edfast, Patrik Eriksson,
[Redacted]
Elisabet Hennings Larsson, Roger Hoffeldt, Per-Lennart Högne, Yvonne Ideborn,
[Redacted]
Klas Ljungdahl, Christina Nylander, Nils Nylander, Leif Pettersson,
[Redacted]
Nanni Pihljärta, Ann-Marie Radö, Emmy Åström Ohlinger samt Villaägarna
Nyköping Oxelösund har överklagat beslutet att anta detaljplanen till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

[Redacted]
Linn Andersson, Camilla Andreassen Hoffeldt, Lars Arneng, Kurt Berglund,
[Redacted]
Berit Christoffersson, Lilly Edfast, Olof Edfast, Patrik Eriksson,
[Redacted]
Elisabet Hennings Larsson, Roger Hoffeldt, Per-Lennart Högne,
[Redacted]
Yvonne Ideborn, Klas Ljungdahl, Christina Nylander, Nils Nylander,
[Redacted]
Leif Pettersson, Nanni Pihljärta, Ann-Marie Radö och
[Redacted]
Emmy Åström Ohlinger har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen. Till stöd för sin talan har de hänvisat till vad de anfört under planprocessen samt tillagt i huvudsak följande.

De ifrågasätter varför Oxelösunds kommun medverkar till att bereda plats för en LNG-terminal och en gasledning som äventyrar människors säkerhet och miljö. Det är inte rimligt att en kommun ändrar detaljplanen helt enligt uttalat önskemål från ett företag utan att beakta de stora säkerhetsrisker som det innebär för närboende kommuninvånare. De ifrågasätter även varför människors säkerhet och kulturmiljön inte prioriteras framför kortsiktiga ekonomiska vinster. Det kan inte vara

ansvarsfullt att medverka till att en LNG-terminal placeras så nära bebyggelse. De ifrågasätter om kommunen har beaktat det som finns föreskrivet i miljöbalken angående val av plats. De ifrågasätter varför inte kommunen beaktar de rekommendationer för placering av LNG-terminaler som den av IMO utsedda expertorganisationen inom LNG-området, Society of International Gas Tanker and Terminal Operators (SIGTTO), ger ut till aktörer inom detta område. De ifrågasätter varför det i utredningen inte har tagits med andra realistiska placeringar utan endast de som innebär att fartyg lossas vid Kaj 11 i närheten av prickad farled, terminal och trycksatt LNG-ledning i närheten av bostadsområdet Gamla Oxelösund. Det finns andra alternativ som innebär avsevärt större säkerhetsavstånd till villabebyggelse, väsentligt säkrare transportvägar för LNG-lastbilar, avsevärt kortare gasledning från terminalen till SSAB, den största förbrukaren i Oxelösund, samt avsevärt större avstånd till bergrumsanläggningen för oljelagring, även det en Sevesoanläggning. Synpunkterna har skriftligen delgetts Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i Oxelösund under granskningstiden.

Linn Andersson, Camilla Andreassen Hölfeldt, Lars Arneng, Kurt Berglund, Bent Christoffersson, Lilly Edfast, Olof Edfast, Patrik Eriksson, Elisabet Hennings Larsson, Roger Hölfeldt, Per-Lennart Högne, Yvonne Jdeby, Klas Ljungdahl, Christina Nylander, Nils Nylander, Leif Petersson, Nanni Pihljärta, Ann-Marie Radö och Emmy Åström Ohlinger har åberopat en kommentar till riskutredning avseende farligt gods i Oxelösund av TransportJuristen AB samt synpunkter på detaljplanearbetet som de framfört under planprocessen daterade den 13 april 2019.

Olof Edfast har tillagt i huvudsak följande.

Kulturmiljön i Gamla Oxelösund med anor från 1700-talet anses inte påverkade av den storskaliga LNG-terminalen med höga byggnader och gasledningar. Bevarande av kulturmiljön avfärdas i granskningsutlåtandet med kommentaren att kulturmiljövärdena i Gamla Oxelösund inte bedöms ta skada av planförslaget. Han ifrågasätter hur bedömningen att kulturmiljön inte skulle ta skada har gjorts.

Risken att en person som befinner sig vid gränsen till villaområdet Gamla Oxelösund får så allvarliga skador vid en olyckshändelse bedöms till cirka 0,0. Det finns inte någon motivering till hur den låga sannolikheten är realistisk. SIGTTO:s riktlinjer föreslår avstånd till bostadsbebyggelse som är fem till sex gånger större (1,5–3 km) än i det aktuella fallet.

Angående transportvägen för LNG-lastbilar på Gamla Oxelösundsvägen, som även den är en stor riskfaktor med stora konsekvenser, har Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen anfört följande: ”Anläggningens transporter bedöms ha en begränsad påverkan på trafiksituationen på Gamla Oxelösundsvägen. Vägen bedöms ha en god utformning”. Detta påstående stämmer inte överens med fakta inom området. Det inträffar några incidenter per vecka redan idag. Det färdas ett stort antal anläggningsbilar, truckar, gaffeltruckar m.m. frekvent vissa veckor. Dessutom har Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen inte tagit hänsyn till att de stora konsekvenser som en olycka där en LNG-lastbil är inblandad i inte kan jämföras med olyckor där t.ex. lastbilar med skrot är inblandade.

Olof Edfast har åberopat synpunkter på detaljplanearbetet som han framfört under planprocessen.

Christina Nylander och Nils Nylander har tillagt i huvudsak följande. Placeringen av den farliga verksamhet som föreslås är illa vald, nära bebyggelse. Det har inte gjorts någon utredning av samtliga riskfaktorer. Det har inte tagits hänsyn till rekommendationer från internationella organisationer, som SIGTTO, eller från den specialist på farliga transporter som Oxelösunds kommun anlitat. Den planerade gasterminalen är tänkt att förse SSAB med gas. SSAB:s behov kräver dock inte att terminalen placeras på den föreslagna platsen. Oxelösunds kommun äger tillsammans med SSAB Oxelösunds Hamn AB med hälften vardera. Verksamheten vid gasterminalen är planerad att drivas av ett nytt bolag, Oxgas AB, som är ett dotterbolag till Oxelösunds Hamn AB. Förutom att förse SSAB med gas planeras försäljning av gas som drivmedel till anlöpande fartyg i Oxelösunds hamn.

Kommunen blir delägare i företaget och val av plats för terminalen kan påverkas av det. Genom sitt deläggande i hamnbolaget är kommunen inte neutral och därmed jävig. Risker är uppenbara att besluten fattas utan en fullständig genomlysning och riskbedömning. SSAB:s behov av gas kräver inte en terminal på föreslagen plats. Kommersiella hänsyn kan överskugga säkerheten och miljön för de närboende. Det finns därför skäl att ifrågasätta beslutets riktighet.

 har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen. Hon har även yrkat att mark- och miljödomstolen ska hålla syn på platsen. Till stöd för sin talan har hon anfört i huvudsak följande.

På grund av lastbilar m.m. är det ett oväsen där hon har sitt fritidsboende och tillbringar sin sommaresemester. Hon ställer sig frågande till hur det kommer att bli med en naturgasterminal precis i anslutning till Gamla Oxelösund. Den negativa påverkan från industrin har inte minskat i området sedan detaljplanen för Gamla Oxelösund vann laga kraft år 2004. Istället är det mer damm från kol, buller och fler transporter som går genom Gamla Oxelösund. Vägen är enligt den gällande detaljplanen en lokalgata men kommunen har inte färdigställt den som sådan. Planen att etablera en LNG-terminal som ytterligare inkräktar på Gamla Oxelösund, dess kultur och boende är således bara ett ytterligare exempel.

Det är viktigt att bedöma lämpligheten utifrån helheten, innefattande den industri som redan pågår i området. Det mänskliga perspektivet och rättigheterna måste beaktas och värnas. Riskerna är varken ringa eller acceptabla. Alternativa områden och vägtransporter för en LNG-terminal behöver tas fram. Villaägarnas experter har kommit in med alternativ som är bättre än kommunens förslag, däribland Villaägarnas utlåtanden.

I Villaägarnas skrivelse påpekas att hamnens plan är att bygga en naturgasterminal ovanpå ett befintligt och gigantiskt oljeberg, vilket i sig är olämpligt då riskerna för närboendes säkerhet ökar avsevärt, då avståndet till närmsta bostaden i Gamla Oxelösund är långt under 300 meter. Riskerna att även etablera en LNG-terminal

känns därför stora i sammanhanget med all verksamhet som redan är på plats och den skytteltrafik av transporter som redan pågår samtliga dagar i veckan under dygnets alla timmar.

I kommunens beslut är avsaknaden av hänsyn till de boende påtaglig. Alla risker och argument mot nuvarande förslag har konsekvent förminskats eller förkastats.

Illustrationskartan är grön och det ser lummigt ut, vilket kan leda tron till att närheten till hus och de som bor där inte är så påträngande. Den grönska som idag finns och ska agera skyddsbarriär mot hamnen och SSAB:s emissioner är otillräcklig för att garantera de boendes hälsa och säkerhet. Dessutom har hamnen i samband med sin expansion nyligen skövlat stora områden med fullvuxna träd i närområdet. För att få förståelse för hur det ser ut idag krävs det att området besöks. Kommunens beslut ryms inte inom det handlingsutrymme de materiella reglerna i plan- och bygglagen (2010:900) ger och de krav som kan ställas på beslutsunderlag och beredningsförfarande.

Villaägarna Nyköping Oxelösund har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplanen. Till stöd för sin talan har föreningen hänvisat till vad föreningen anfört under planprocessen samt tillagt i huvudsak följande.

Villaägarna Nyköping Oxelösund förordar som placering "Södra Brannäs" för den tilltänkta LNG-terminalen. Lösningen förenklar även "farlig godstrafik". Södra Brannäs medger farlig godstrafik med massexplosiva ämnen både på allmän väg samt järnvägstransporter bortom Oxelösunds tätort och centrum.

Villaägarna Nyköping Oxelösund har åberopat synpunkter på detaljplanearbetet som föreningen framfört under planprocessen.

DOMSKÄL

Klagorätt

Enligt 13 kap. 12 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, får en ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken överklaga ett beslut att anta en detaljplan som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges i 4 kap. 34 § PBL.

Enligt 16 kap. 13 § miljöbalken ska det röra sig om en ideell förening eller en annan juridisk person som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöintressen, inte är vinstdrivande, har bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år och har minst 100 medlemmar eller på annat sätt visar att verksamheten har allmänhetens stöd.

Av Villaägarna Nyköping Oxelösunds stadgar framgår att föreningen ska tillvarata medlemmarnas intressen i enlighet med stadgarna samt de stadgar och riktlinjer som fastställts av förbundet. Mot denna bakgrund bedömer mark- och miljödomstolen att Villaägarna Nyköping Oxelösund inte kan anses ha som huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen. Föreningen kan därför inte anses ha klagorätt med stöd av 13 kap. 12 § PBL och 16 kap. 13 § miljöbalken. Det har heller inte i övrigt framkommit något som ger Villaägarna Nyköping Oxelösund rätt att överklaga beslutet att anta detaljplanen. Föreningens överklagande ska därför avvisas.

Frågan om syn

Maria Björck har yrkat att mark- och miljödomstolen ska hålla syn på platsen. Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning. Domstolen ska enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar hålla syn på stället om det behövs. Med hänsyn till vad som ska prövas i målet och den utredning som finns tillgänglig bedömer domstolen att syn på stället inte behövs. Maria Björcks yrkande om syn ska därför avslås.

Mark- och miljödomstolens prövning i sak

Rättsliga utgångspunkter

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten, se 1 kap. 2 § PBL. Det är alltså kommunen som, inom vida ramar, avgör hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen.

Den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna, se 13 kap. 17 § PBL. Om myndigheten vid prövningen bedömer att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet. Delvis upphävande eller ändringar av beslutet får endast göras om kommunen har medgett det eller om det är fråga om ändringar av ringa betydelse.

Överprövningen består av en kontroll av om kommunens beslut ligger inom ramen för det handlingsutrymme som kommunen har enligt bestämmelserna i PBL och de krav som finns på beslutsunderlag och beredningsförfarande. Det innebär att domstolen prövar den valda utformningens laglighet – inte om det finns bättre lösningar på vissa planeringsfrågor eller om kommunen valt den bästa lösningen. De avvägningar som kommunen har gjort mellan olika samhällsintressen blir, om kommunen hållit sig inom sitt handlingsutrymme, inte föremål för överprövning (MÖD 2014:12).

Vid prövningen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen, se 2 kap. 1 § PBL. Enligt 2 kap. 2 § PBL ska planläggning syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företråde ska ge åt en sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 och 4 kap. miljöbalken ska tillämpas. Vid detaljplanering ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till

mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet, möjligheterna att ordna trafik, möjligheterna att förebygga bullerstörningar och risken för olyckor, se 2 kap. 5 § PBL. Vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bl.a. stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan, se 2 kap. 6 § PBL. Planläggning av mark- och vattenområden får vidare enligt 2 kap. 9 § PBL inte ske så att den avsedda användningen medför en sådan påverkan på bl.a. omgivningen som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt.

Av 4 kap. 34 § första stycket PBL framgår att om genomförandet av planen kan antas få en betydande miljöpåverkan, ska planbeskrivningen enligt 4 kap. 33 § första stycket 4 i fråga om miljökonsekvenserna ha det innehåll som följer av 6 kap. 11, 12 och 16 §§ miljöbalken. Enligt 4 kap. 34 § andra stycket 1 PBL ska redovisningen också uppfylla kraven i 6 kap. 35, 37 och 43 §§ miljöbalken, om genomförandet av detaljplanen kan antas få en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för industriändamål.

Länsstyrelsen har enligt 11 kap. 10 § PBL en skyldighet att överpröva kommunens beslut om antagande av en detaljplan, om beslutet kan antas innebära att den planerade markanvändningen blir olämplig med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor. Om länsstyrelsen har bedömt att planen är godtagbar i en fråga som länsstyrelsen ska bevaka som regional planmyndighet innebär det i många fall att det inte finns skäl för den överprövande myndigheten att frångå den bedömningen. Det finns dock inget som hindrar att den överprövande myndigheten gör en annan bedömning (MÖD 2014:12 och MÖD 2016:13).

Formella invändningar

 har invänt att kommunens beslut inte ryms inom det handlingsutrymme som de materiella reglerna i PBL ger och de krav som kan ställas på beslutsunderlag och beredningsförfarande. Mark- och miljödomstolen

noterar att kommunen angett att detaljplanen har tagits fram i enlighet med s.k. normalt planförfarande. Ett sådant planförfarande ersattes den 1 januari 2015 med ett s.k. utökat planförfarande, vilket huvudsakligen motsvarar det som tidigare benämndes normalt planförfarande (prop. 2013/14:126, s. 104). Av handlingarna i målet framgår att planförslaget har kungjorts och att inkomna synpunkter under planarbetet har bemötts i samrådsredogörelsen och i granskningsutlåtandet. Det har enligt domstolen inte framkommit skäl att ifrågasätta att handläggningen vid framtagande av planen har gått rätt till.

Christina Nylander och Nils Nylander har invänt att det varit fråga om en jävssituation. Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning i frågan om jäv. Mot bakgrund av kommunernas planmonopol samt att kommunala bolag förekommer som exploitörer bland andra, uppkommer inte per automatik jäv om ett kommunalt bolag önskar att detaljplanera mark. Domstolen finner att det inte framkommit sådana omständigheter som gör att beslutsfattarnas opartiskhet kan ifrågasättas eller som i övrigt talar för att jäv förekommit. Det finns därför inte skäl för att upphäva beslutet att anta detaljplanen på grund av jäv.

Mark- och miljödomstolens bedömning i sak

Inledning

Mark- och miljödomstolen har att pröva om Oxelösunds kommun har hållit sig inom sitt handlingsutrymme genom att anta den aktuella detaljplanen, som möjliggör användningen av industri, lager- och hamnverksamhet. Vid denna prövning har domstolen huvudsakligen att ta ställning till om den anvisade markanvändningen är lämplig med hänsyn till allmänna och enskilda intressen.

Översiktsplanen

I den gällande översiktsplanen Oxelösund 2030, som antogs i juni 2018, är större delen av planområdet utpekade som *verksamhetsområde* medan de delar av småbåtshamnen som påverkas av planen är utpekade som *stadsbygd*. Planområdet ligger i ett område som domineras av hamnverksamhet och till viss del av industri.

Enligt mark- och miljödomstolens bedömning är detaljplanen, genom sin verksamhet kopplad till industri, lager och hamn, förenlig med översiktsplanen.

Alternativa lokaliseringar

[Redacted names] (klagandena) har bl.a. invänt att det finns alternativa lokaliseringar av LNG-anläggningen som bättre begränsar risker för människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor.

I mål som gäller överklagade beslut att anta en detaljplan är domstolens prövning begränsad till om beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klagandena har angett eller som framgår av omständigheterna. Eftersom kommunen inte har medgett några ändringar i detaljplanen kan domstolen inte upphäva någon del av beslutet eller på något annat sätt ändra i planen. Mark- och miljödomstolen ska därför endast ta ställning till om planen med den utformning som beslutats av kommunen ska fastställas eller upphävas i sin helhet, se 13 kap. 17 § PBL. Klagandenas framförda begäran om en annan placering av verksamheten kan därför inte prövas av domstolen.

Alternativa lokaliseringar i miljökonsekvensbeskrivningen

Klagandena har invänt mot att det i utredningen inte har tagits med alternativa lokaliseringar av LNG-anläggningen.

Mark- och miljödomstolen ska pröva om lokaliseringsprövningen som gjorts i den miljökonsekvensbeskrivning som utgjort underlag i planärendet uppfyller gällande krav.

En kommun som upprättar en detaljplan ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, se 6 kap.

3 § miljöbalken. Inom ramen för den strategiska miljöbedömningen ska kommunen bl.a. ta fram en miljökonsekvensbeskrivning, se 6 kap. 9 § miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska bl.a. innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen kan antas medföra. Rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd ska också identifieras, beskrivas och bedömas, se 6 kap. 11 § 2 och 4 miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad ska vara rimlig med hänsyn till bl.a. planens innehåll och detaljeringsgrad samt att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder, se 6 kap. 12 § 2 och 4 miljöbalken.

Utgångspunkten för avgörandet av vilka alternativ som är rimliga att bedöma är planens syfte. Syftet med den aktuella planen är att möjliggöra uppförandet av en anläggning för flytande naturgas (LNG) tillsammans med lagring, transporter och avlastning av gods till verksamheten, samtidigt som hamnen i stort fortsatt kan fungera som hamn och verksamhetsområde.

Med rimliga alternativ med hänsyn till planens geografiska räckvidd menas olika alternativa sätt att uppnå målen med planen. När det gäller markanvändningsplaner är uppenbara alternativ att områden som avdelats för en viss typ av verksamheter eller ändamål utnyttjas för annat ändamål, liksom att alternativa områden väljs ut för sådana verksamheter och ändamål. Alternativen kan alltså handla om alternativ lokalisering av den typ av verksamhet som man planerar för (prop. 2003/04:116, s. 64). Syftet bakom lagstiftningen är att alternativen ska kunna bedömas på ett likvärdigt sätt som det valda alternativet. För att beslutsfattare och allmänhet ska kunna göra en bedömning måste det i vart fall finnas en redogörelse för vilka dessa alternativ är och varför de valts bort (jfr MÖD 2013:9).

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas bl.a. följande i fråga om lokalisering. En alternativ lokalisering av en LNG-terminal för mottagande av LNG via fartyg på annan ort än i Oxelösund bedöms inte som ett rimligt alternativ med beaktande av

att behovet av LNG i huvudsak är lokalt och kopplat till SSAB:s och hamnens verksamheter. Ytor inom SSAB:s industriområde har inte bedömts kunna upplåtas. Totalt har sex stycken alternativ bedömts som möjliga och utvärderats utifrån bl.a. närhet till kaj för angörande av LNG-fartyg, tillgänglig yta, närhet till järnväg för utlastning av LNG, risk- och säkerhetsaspekter i samband med drift av LNG-terminal och hantering av LNG, omkringliggande verksamheter, närhet till boende samt riksintressen och skyddade områden. En etablering på den valda ytan bedöms utgöra det mest lämpliga alternativet då det inte medför några större om- eller tillbyggnadsbehov av infrastruktur. Befintliga hjälpsystem kan användas och befintliga spår för vagnutlastning ligger nära området. Genomförd kvantitativ riskanalys visar på en tolerabel risk för närmaste boende i Gamla Oxelösund. Området för småbåtshamnen ligger också inom tolerabel risk.

Som skäl till varför de övriga alternativen valts bort anges i huvudsak följande. En lokalisering på Stegeludden skulle innebära omfattande anläggningsarbeten, ny infrastruktur och en lång LNG-ledning. Ur ett riskperspektiv är Stegeludden ett sämre alternativ än den valda lokaliseringen om terminalen ska försörjas med LNG från kaj 11. En etablering på lageryta K bedöms mindre lämplig då det bl.a. skulle medföra behov av en lång LNG-ledning från kaj 11, ombyggnad av järnvägen och anläggande av anslutningsvägar. LNG-ledningen skulle vara förlagd närmare Gamla Oxelösund och därmed innebära en förhöjd risk i förhållande till den valda ytan. Övriga lagerytor är relativt likvärdiga men sämre än vald yta då de innebär dels en längre LNG-ledning, dels konflikt med Oxhamns befintliga verksamhet.

Mark- och miljödomstolen finner inte anledning att ifrågasätta att redovisningen, i miljökonsekvensbeskrivningen av alternativ för den aktuella verksamheten, avgränsats till Oxelösunds hamn och i anslutning till denna. Domstolen bedömer att den redovisning av alternativa placeringar som gjorts är tillräcklig för att bedöma vilka de alternativa lokaliseringarna är och varför de valts bort. Domstolen bedömer därmed att redovisningen får anses vara tillräcklig med hänsyn till kraven i 6 kap. 11 § miljöbalken (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 11 juli 2013 i mål nr P 2324-13). Det finns därför inte skäl att upphäva beslutet på denna grund.

Lämplig markanvändning

Klagandena har invänt att detaljplanen innebär risker för människors hälsa och säkerhet, risker för olyckor samt störningar på grund av buller.

Mark- och miljödomstolen ska pröva om detaljplanen, som möjliggör användningen av industri, lager- och hamnverksamhet, utgör lämplig användning av markområden.

Vid sådan planläggning av användningen av mark och vatten ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet, möjligheterna att förebygga bullerstörningar samt risken för olyckor, se 2 kap. 5 § PBL. Det ska även vara möjligt att genomföra detaljplanen utan att det kan anses medföra betydande olägenhet för omgivningen, se 2 kap. 9 § PBL. Vid nyetablering av en verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (s.k. Sevesoverksamhet) ska en detaljplan upprättas eftersom det då ställs särskilda krav på markens lämplighet, se 4 kap. 2 § PBL och prop. 2014/15:60 s. 48 ff.

Genom planbestämmelser får kommunen reglera skyddsåtgärder för att motverka bl.a. olyckor, se 4 kap. 12 § PBL. Det är i första hand en kommunal angelägenhet att bestämma vilken omfattning och detaljeringsgrad bestämmelserna i en detaljplan ska ha. Det ska dock vara möjligt att ta i anspråk området för avsett ändamål utifrån planbestämmelserna och de generella bestämmelserna i PBL (MÖD 2018:27).

Frågor rörande om den planerade markanvändningen blir olämplig med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor är sådana allmänna intressen som i första hand bevakas av länsstyrelsen i sin funktion som regional planmyndighet under planprocessen och genom att länsstyrelsen ska överpröva kommunens beslut att anta en detaljplan om det kan antas strida mot nämnda intressen, se 5 kap. 14 och 22 §§ samt 11 kap. 10 § PBL. Exempel på frågor som rör hälsoskydd och säkerhet i vid mening, och som länsstyrelsen alltså ska bevaka, är

bullerfrågor och trafiksäkerhet. Det saknas därför i många fall skäl för överprövande myndighet att frångå länsstyrelsens bedömning (MÖD 2014:12).

Syftet med den aktuella detaljplanen är, som ovan nämnts, att möjliggöra uppförande av en anläggning för flytande naturgas (LNG) tillsammans med lagring, transporter och avlastning av gods till verksamheten. Verksamheten är tillståndspliktig enligt miljöbalken och omfattas av Sevesolagstiftningen. Vissa åtgärder kommer att kräva bygglov. Mark- och miljödomstolen noterar att om bygglov söks på en annan yta än den i detaljplanen valda lokaliseringen finns det möjlighet för kommunen att inom ramen för bygglovsprövningen ställa krav enligt 2 kap. och 8 kap. PBL (MÖD 2018:27).

Vid tillståndsprövning enligt miljöbalken sker en verksamhetsspecifik prövning där prövningsmyndigheten, utifrån bl.a. hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken, bedömer om verksamheten, med den lokalisering, utformning och omfattning som anges i ansökan och utifrån de förutsättningar som finns för att kunna begränsa t.ex. störningar och olägenheter till en godtagbar nivå, överhuvudtaget kan tillåtas på platsen och alltså om tillstånd kan ges. En central del av denna prövning består av att avgöra om verksamhetens lokalisering är lämplig utifrån kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken. En aktuell och välunderbyggd plan kan ha betydelse vid denna lokaliseringsbedömning och en detaljplan kan hindra tillstånd, se 2 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken. Det förhållandet att en verksamhet är förutsatt i en plan innebär dock inte att lokaliseringen utan vidare kan tillåtas. Övriga bestämmelser i miljöbalken måste naturligtvis vara uppfyllda (prop. 1997/98:45, del 2, s. 206).

Även om en detaljplan, såsom i nu aktuellt fall, ofta utgår från en specifik verksamhet är det inte denna verksamhet som prövas i detaljplanen, utan det som prövas är om marken är lämplig för det ändamål som planen ska medge (Mark- och miljööverdomstolens dom den 13 november 2018 i mål nr 10193-17).

Länsstyrelsen har inte funnit skäl att överpröva kommunens beslut att anta den aktuella detaljplanen. Länsstyrelsen har således bedömt att den verksamhet som

planen ger möjlighet till inte befaras bli olämplig med hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt risken för olyckor. Länsstyrelsen har därigenom även bedömt att planens påverkan på gatorna kring planområdet inte medför en sådan risk för trafiksäkerheten att planen är olämplig med hänsyn till människors hälsa. Planen är inte heller enligt länsstyrelsens bedömning olämplig med hänsyn till människors hälsa på grund av buller.

Mark- och miljödomstolen ska pröva om den avsedda användningen av planen kan antas medföra en sådan påverkan på omgivningen som innebär betydande olägenhet, se 2 kap. 9 § PBL.

Mark- och miljödomstolen noterar att kommunen i planbeskrivningen angett att specifika åtgärder avseende buller inte regleras i detaljplanen eftersom bullret är direkt kopplat till verksamheten och inte till detaljplanens markanvändning. Enligt bullerutredningen bedöms dock Naturvårdsverkets riktvärden uppnås vid normala driftförhållandena av LNG-terminalen, om det uppförs avskärningsåtgärder vid LNG-terminalen.

Av planbeskrivningen framgår vidare att det utförts en utredning kring farligt gods där alternativa färdvägar till och från LNG-terminalen utretts, vilken visar att transporter säkrast sker via Gamla Oxelösundsvägen. Säkerhetshöjande åtgärder på vägnas utformning ska övervägas men det bedöms inte finnas några säkerhetsmässiga brister på Gamla Oxelösundsvägen eller väg 53. Slutligen framgår av planbeskrivningen att riskminskande åtgärder som krävs för att iordningsställa anläggningen behandlas i tillståndsprocessen enligt miljöbalken och Sevesolagstiftningen parallellt med att anläggningens utformning och säkerhetsarbetet vidareutvecklas i projektets projekteringsfas.

Mark- och miljödomstolen bedömer att det av utredningen i målet framgår att det kan vidtas åtgärder för att hantera risker för människors hälsa och säkerhet, inbegripet trafiksäkerhets- och bullerfrågor, samt risken för olyckor. Som ovan angetts kan en detaljplan inte reglera samtliga de miljöstörningar som en viss

verksamhet kan medföra. Vid den mer verksamhetsspecifika tillståndsprövningen enligt miljöbalken och vid bygglovsprövningen enligt plan- och bygglagstiftningen kan ytterligare villkor ställas på verksamheten (jfr MÖD 2018:27).

Mot denna bakgrund bedömer mark- och miljödomstolen att kommunen har prövat markens lämplighet för aktuellt ändamål på det sätt som krävs inom ramen för ett detaljplaneförfarande. Kommunen har även visat att det är möjligt att genomföra detaljplanen utan att det kan anses medföra betydande olägenheter för omgivningen enligt 2 kap. 9 § PBL. Det finns därför inte skäl att upphäva beslutet på denna grund.

Kulturmiljö

Klagandena har invänt att planen kommer att innebära skada på kulturmiljön.

Av planbeskrivningen framgår bl.a. följande. Inom planområdet finns inga utpekade kulturhistoriska värden. Avståndet till Gamla Oxelösund innebär att bebyggelsens kulturhistoriska värden inte kommer att påverkas. Den planerade bebyggelsen ligger inom ytor som redan idag är en del av hamnområdet. Mark- och miljödomstolen instämmer i kommunens bedömning att detaljplanen inte kommer att medföra någon påverkan på kulturmiljön. Det finns därför inte heller skäl att upphäva beslutet på denna grund.

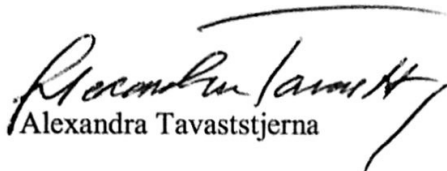
Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer mark- och miljödomstolen att kommunen har handlagt aktuellt planärende på ett formellt riktigt sätt och hållit sig inom det handlingsutrymme som kommunen har vid detaljplanläggning. Kommunen har prövat markens lämplighet för aktuellt ändamål på det sätt som krävs inom ramen för ett detaljplaneförfarande. Det som klagandena har anfört utgör, vid en avvägning mellan deras enskilda intressen och de intressen som planen syftar till att tillgodose, inte tillräckliga skäl för att upphäva antagandebeslutet. Ett genomförande av detaljplanen kan inte heller anses medföra sådana olägenheter för

klagandena att beslutet ska upphävas. Det har inte heller i övrigt framkommit något som utgör skäl att upphäva beslutet. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 28 april 2020.

Alexandra Tavaststjerna

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Alexandra Tavaststjerna, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Maria Gratte.

Detaljplan för LNG-terminal, Ox Hamn, Oxelö 7:60

Kommunfullmäktiges beslut

1. Anta detaljplanen med tillhörande planhandlingar.
2. Strandskyddet upphävs inom detaljplanens kvartersmark.

Sammanfattning

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden gav vid mötet 2017-09-20 Oxelösunds Hamn AB planbesked för en detaljplan för en LNG-terminal i Oxelösunds Hamnområde. Konsultfirman COWI med plankonsulten AL-Studio har på uppdrag av Hamnen tagit fram planhandlingar i samarbete med Oxelösunds kommuns planarkitekt. Efter 2 granskningar är detaljplanen nu redo att antas av kommunstyrelsen inför ett slutligt antagande i kommunfullmäktige.

Detaljplanens huvudsakliga syfte är att möjliggöra byggandet av en anläggning för flytande naturgas (LNG) längst österut i Oxelösunds Hamns område. Lokaliseringen ger möjlighet till lastning och lossning från såväl lastbil, fartyg och järnväg och målet är att LNG-terminalen både ska försörja SSAB i Oxelösund och genom järnvägstransport även SSAB i Borlänge. Naturgas som blir över kan säljas till andra företag och används allt mer som bränsle inom sjöfarten.

LNG är en förkortning för Liquid Natural Gas. I en LNG-terminal hanteras och lagras fossil naturgas och potentiellt även biogas (rötgas), renare bränslen än kol och olja. Kyls gasen ned till -162°C blir den flytande och minskar 600 gånger i volym. LNG består till >90 % av den kraftfulla växthusgasen metan. Vid förbränning frigörs växthusgasen koldioxid och vattenånga. En fackla ser till att förångad gas förbränns vid en driftstörning. Företaget OxGAS kommer att driva den blivande LNG-terminalen och i tillståndsansökan ansöker de om att maximalt få lagra upp till 15 000 ton (33 000 m³). En separat infart planeras från Gamla Oxelösundsvägen.

Planförslaget innebär i korthet att mark för hamnverksamhet övergår till att bli industrimark med en byggrätt på +30 respektive +70 meter samt +12 meter över nollplanet för dagens oljecentral. Som en konsekvens av detta behöver delar av småbåtshamn på Sandvikens västra sidan övergå till Oxelösunds Hamn, med begränsningen att marken endast får användas för verksamhet med begränsad omgivningspåverkan (Z₁).

En LNG-terminal klassas som farlig verksamhet. En stor del av risken för skador på omgivningen härrör från LNG-ledningarna. Risken för allmänheten, sett till exponering, är ur ett samhällsperspektiv att anse som tolerabel.

En LNG-terminal i Oxelösunds hamn ger upphov till ett ökat antal farligt gods-transporter genom centrala Oxelösund. Transporterna är hänvisade till rekommenderade farligt godsleder, om inget annat alternativ tillskapas. LNG-transporterna gör att beroende på färdväg så ökar samhällsrisken i centrala Oxelösund eller individrisknivån i Hamnen inom ALARP-området, nivåer som ska reduceras så långt det går. Förkortningen ALARP står för As Low As Reasonably Practicable och ALARP-området utgör den zon i risknivåer där risken är

större än vad som anses godtagbart utan åtgärder, samtidigt som den är lägre än vad som kan ses som helt oacceptabelt.

I en detaljplan behöver man beskriva konsekvenserna av en exploatering, men det finns inga möjligheter att i en detaljplan hantera frågor om val av färdvägar för farligt gods-transporter utanför dess planområde. Vid nämndens sammanträde (2019-03-19) beslöts (MSN §16) att MSN:s hållning är att LNG-transporterna ska ske genom hamnens område via Thams väg, vilket också skrevs in i planbeskrivningen. Oxelösunds Hamn är kritiska till detta och menar, i ett eget granskningsyttrande (2019-04-16), på att Ro-Ro-ytorna vid Thams väg inte är ett tillräckligt säkert alternativ till Hamnbron och att kommunen är skyldig att välja det alternativ som i utredning visat sig som säkrast.

Sjöfartsverkets fastighet utsätts för risknivåer som ligger högre än ALARP-området och normalt inte ska tolereras. Ses Sjöfartsverkets personal och gäster som en del av hamnens verksamhet som därför förutsätts vara väl insatta i vilka förutsättningar och förhållningsregler som gäller i LNG-terminalens närhet och därför inte anses vara 3:e person (allmänhet) så kan risken tolereras.

Om en LNG-terminal kan bedrivas på platsen avgörs slutgiltigt av Miljöprövningsdelegationen, MPD.

Två granskningar har hållits för detaljplanen, det senaste mellan 23 mars – 16 april 2019 då det inkom 16 yttranden varav 3 var utan erinran. 1 yttrande med erinran hade 19 underskrifter från boende i Gamla Oxelösund. Efter granskning har ett par mindre fel i underlagen korrigerats.

På Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens sammanträde den 22 maj 2019 återremitterades ärendet till förvaltningen eftersom handlingar inför sammanträdet inkommit sent. Ett extra nämndsammanträde sattes in 2019-06-10 för att besluta i ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse LNG - antagande Kf

Dagens sammanträde

Kommunstyrelsens förslag

1. Anta detaljplanen med tillhörande planhandlingar.
2. Strandskyddet upphävs inom detaljplanens kvartersmark

Jäv

Klas Lundbergh (L) anmäler jäv.

Förslag

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige

Sammanträdesdatum

2019-06-12

Bo Högländer (C), Tommy Karlsson (S), Patrik Renfors (V), Catharina Fredriksson (S), Inge Ståhlgren (S), Björn Johansson (MP), Daniel Lundgren (V), Dag Bergentoft (M) yrkar bifall till framskrivet förslag.

Bo Högländer (C) yrkar på en tredje beslutspunkt: Att Oxelösunds kommun skyndsamt genomför nödvändiga åtgärder för en förbättrad infrastruktur gällande transporter av farligt gods.

Patrik Renfors (V), Catharina Fredriksson (S), Inge Ståhlgren (S), Björn Johansson (MP), Daniel Lundgren (V), yrkar avslag på Bo Högländers (C) tilläggsyrkande.

Dag Bergentoft (M) yrkar bifall till Bo Högländers (C) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut och ett tilläggsyrkande från Bo Högländer (C). Ordförande börjar med att fråga kommunfullmäktige om det framskrivna förslaget, och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt detta.

Därefter frågar ordförande om Bo Högländers (C) tilläggsyrkande, och finner att kommunfullmäktige avslår yrkandet.

Votering begärs.

Votering

Ja för att avslå tilläggsyrkandet.

Nej för att bifall till tilläggsyrkandet.

17 röster för ja.

13 röster för nej.

Stol	Namn	Ersätter	Parti	Röst
0	Thomas Löfdahl (V)	Ingela Wahlstam (V)	Vänsterpartiet	Ja
1	Birgitta Luoto (S)	Linda Hägglund (S)	Socialdemokraterna	Ja
2	Nina Wikström-Tiala (S)		Socialdemokraterna	Ja
3	Mårthen Backman (M)		Moderaterna	Nej
4	Catharina Fredriksson (S)		Socialdemokraterna	Ja
5	Dag Bergentoft (M)		Moderaterna	Nej
6	Britta Bergström (S)		Socialdemokraterna	Ja
7	Patrik Renfors (V)		Vänsterpartiet	Ja
8	Inge Ståhlgren (S)		Socialdemokraterna	Ja
9	Katarina Berg (M)		Moderaterna	Nej
10	Jannike Zetterman (SD)		Sverigedemokraterna	Nej
11	Claes-Göran Borrman (S)		Socialdemokraterna	Ja

Utdragsbestyrkande

12	Stefan Johansson (M)		Moderaterna	Nej
13	Björn Johansson (MP)		Miljöpartiet	Ja
14	Mariela Perez (V)		Vänsterpartiet	Ja
15	Martin Bergström (S)		Socialdemokraterna	Ja
16	Luiza Kaminska (M)		Moderaterna	Nej
17	Jan-Eric Eriksson (SD)		Sverigedemokraterna	Nej
18	Björn Wintler (L)	Klas Lundbergh (L)	Liberalerna	Nej
19	Solveig Lindblom (S)		Socialdemokraterna	Ja
20	Bengt Björkhage (M)		Moderaterna	Nej
22	Linus Fogel (S)		Socialdemokraterna	Ja
23	Oheila Mozil (S)		Socialdemokraterna	Ja
25	Göran Bernhardsson (KD)		Kristdemokraterna	Nej
26	Tapio Helminen (M)		Moderaterna	Nej
27	Daniel Lundgren (V)		Vänsterpartiet	Ja
28	Håkan Carlsson (S)		Socialdemokraterna	Ja
29	Bo Högländer (C)		Centerpartiet	Nej
30	Leif Winnsberger (SD)		Sverigedemokraterna	Nej
31	Tommy Karlsson (S)		Socialdemokraterna	Ja

Reservation

Dag Bergentoft (M), Luiza Kaminska (M), Mårthen Backman (M), Katarina Berg (M), Stefan Johansson (M), Tapio Helminen (M), Bengt Björkhage (M), Björn Wintler (L), Bo Högländer (C), Göran Bernhardsson (KD), Jan-Eric Eriksson (SD), Leif Winnsberger (SD), Jannike Zetterman (SD) reserverar sig till förmån för Bo Högländers (C) tilläggsyrkande.

Reservation Kommunfullmäktige 2019-06-12

Ärende nr 11 Detaljplan för LNG-terminal,
Ox Hamn, Oxelö 7:60

Bo Högländer (C), med tillstyrkande av flera ledamöter, reserverar sig till förmån för tilläggsyrkandet om en tredje punkt i besluts-att-satserna, nämligen:

3. Att Oxelösunds kommun skyndsamt genomför nödvändiga åtgärder för en förbättrad infrastruktur gällande transporter av farligt gods.

Beslutet om att godkänna förslag till detaljplan för LNG-terminal, är i grunden positivt, men ovanstående punkt borde innefattas i beslutet. Majoritetens inställning att transportererna "är en senare fråga" ter sig lättsinnig. Det är nu kommunen borde utnyttja sin möjlighet att påverka farligt gods-lederna.

Reservationens bakgrund är att anläggandet och driften av en LNG-terminal ofrånkomligen kommer att få stora konsekvenser för transporterna av LNG, vilket tydligt uttrycks i underliggande tjänsteskrivelse. Med tanke på att stora mängder farligt gods redan i dag transporteras till och från hamnområdet och SSAB:s område anser vi det rimligt och nödvändigt att helhetsbilden gällande transportvägar av farligt gods i Oxelösunds kommun ses över.

Med tanke på att den föreslagna detaljplanen gällande LNG-terminal utgör ett led i SSAB:s omställning (Hybrit 2025), "Klimatsteget", torde en förbättrad infrastruktur kunna anses utgöra ett nationellt intresse, vilket möjliggör nationell medfinansiering.

I beslutsunderlaget anges att en "LNG-terminal ger upphov till ett ökat antal farligt gods-transporter genom centrala Oxelösund." Samt: "Transporterna är hänvisade till rekommenderade farligt gods-leder, *om inget annat alternativ tillskapas*" (min kursivering). Undertecknad och övriga reserverter anser således att det är rimligt att kommunen i dialog med övriga intressenter låter utreda möjligheten att tillskapa ett sådant alternativ.

Beslut till:
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen för åtgärd

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.